Ч. 46 (11 300). Львів субота 29. лютого 1928 Pocztowa opłata uiszczona ryczałtem. Рік XLVI.

# ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. щадн. 143.322. Адреса для телеграм: „Діло“, Львів. Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол. За границею: В Америці 1 доляр, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 15 леї, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41. „ Друкарні: 29-36. В справі оголошень звертатися до адміністрації. ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

**18** Всі українці голосують на одиноку правдиво національну українську листу **18**

## ВЕЛИКИЙ КОНЦЕРТ

під протекторатом Їх Екси. Митрополита А. Шептицького під артистичним проводом директора Д-ра Стан. Людкевича, а стараниям „Комітету допомоги вдовам і сиротам по священиках львівської Архиєпархії“, при ласкавій співучасти Вп. Софії Коренець, пяністки Володимири Божейко і хорів Товариства: „Боян“ і „Сурма“ відбудеться у вівторок 6 марта у великій салі „Народного Дому“. Програма і ціни місць будуть небавом оповіщені.

## Ґенеральний бій.

*Львів, 28. лютого 1928*

За чотири дні зароїться біля виборчих урн на всій території наших земель міліони українських виборців, щоби вибрати свою умандатовану репрезентацію, щоби ще раз підкреслити й заманіфестувати перед усім світом споконвіку національно - український характер наших земель. Перед нами ще чотири дні великих зусиль, ще чотири дні фізичної та моральної напруги, щоби змобілізувати весь нарід до виконання важного та відповідального громадського і правно-політичного акту в дні 4. березня. Одначе сповнений 4. березня акт не буде ще цілим, бо щойно через тиждень 11. березня прийде остаточне його завершення. На цілий виборчий акт складається дві функції, а саме: голосування до сойму і до сенату. Щойно по 11. березня виконає український нарід під Польщею повноту цього важного громадського і правно-політичного акту, що зветься виборами. І щойно тоді використає в цілости те право, яке йому прислугує в межах теперішньої польської держави на основі конституції.

Тому перед нами ще не лише чотири дні напруги до першої частини виборчого акту, але й цілих одинацять днів важкої та вичерпуючої праці до другої не менше важної його частини, до сенатських виборів. В яких обставинах і під якими авспіціями доведеться нам виконувати те основне в кожній конституційній державі і природне для кожного громадянина право, яким є виборчий акт? Про обставини писати не приходиться, бо вони відомі. Вони нагадують нам під численними оглядами обстановку славетних колись галицьких виборів. Якщо тоді ми не все виходили побідниками з виборів на цілій лінії, то причиною цього були головно всі ті штучки, всі ті безчисленні засоби фальшування народньої волі, які були в руках тодішніх виправних виборчих магіків, фактичних вибор. реалізаторів: польської бюрократії. Та це було давно, бо перед великою війною. Нині часи настали інші. Одного цілкового виборчого муру в нас нема. До виборів йдемо внутрішньо розбиті, зріжничковані, розсіяні. Чи брати це на карб нашого політичного невироблення, чи може на карб значної політичної зрілости — відповісти не важко. Без сумніву, що національне роздроблення наших сил при виборах до польських законодатних установ треба в даних умовах записати на рахунок нашої політичної невиробленности, нашого політичного нездисциплінования, нашої відвічної політичної розхузданости та хоробливо розвиненого індивідуального і партійного егоцентризму.

Нейсильнішим, найвідповідальнішим і найчисленнішим йде до виборів національне ядро українського народу під проводом Українського Національно - Демократичного Обєднання. Це дуже добре розуміють і докладно здають собі з того справу не тільки внутрішні, тобто українські його політичні противники, але й зовнішні національні наші противники, тобто усі польські партії і не тільки вони, але взагалі всі польські громадські, політичні та офіціяльні чинники. УНДО стало центром виборчої уваги одних і других. Всі вони спрямовують свої стріли майже виключно в нього. Роблять це так солідарно і так концентрично, що на постороннього глядача це мусить зробити враження якогось порозуміння, якоїсь тактичної умови чи пакту усіх тих українських противників УНДО з польськими чинниками проти Українського Національно-Демократ. Обєднання.

Що воно так мусить здаватися, доказом на те вся виборча агітаційна література своїх і чужих. Коли переглянути всю т. зв. неундівську українську пресу, перечитати і переглянути всю виборчу літературу разом з плякатами, відозвами, карикатурними рисунками і т. д., то, поминувши обставину, чия це буде література: радикалів, сельробів, упіпістів чи комуністів, прийдеться ствердити, що вся вона пересичена, переладована прямо непристойною, некультурною, а подекуди низькою і гидкою лайкою проти УНДО. За те в цілій тій макулятурній „літературі“ найменше або й нічого про найнебезпечнішого для українського народу виборчого і політичного противника, про польські партії. Нема сумніву, що тепер найнебезпечнішим польським противником для всього, без ріжниці партій, українського виборчого фронту є т. зв. безпартійний бльок співпраці з урядом що йде до виборів з листою 1. На жаль слід ствердити, що проти одинки в тій „літературі“ не можна найти ніже тієї коми. Для всіх українських „лівих“ цей противник не істнує. І тому в результаті обсервуємо в наших відносинах парадоксальне, неприродне явище а саме: в агітаційному насвітленні наших „лівих“ найбільшим ворогом українського народу, зокрема ж його працюючих, чи „трудящих“ мас є не польський Пяст, і не польське Стронництво Хлопське і не народова польська демократія і не польський безпартійний бльок співпраці з урядом, але якраз Українське Національно - Демократичне Обєднання. Очевидно, що колиб УНДО було слабе, немічне та без впливу, то нині ліві „спасителі“ народу напевно не допускалиб свідомо до такого парадоксу, як повище названий і безсумнівну заваглись би творити для постороннього глядача ілюзію якогось виборчого тихого пакту між ними та поляками проти УНДО. Одначе з уваги на те, що УНДО сильне і впливове, вони забули про все, навіть про межі дозволеного в виборчій агітації, перечили загального національного противника і в інтересах власної екзистенції кинулися „бити“ УНДО. Щож, для деяких з тих груп, що звуть і вважають себе національними, ця кампанія має в наслідках недвозначний посмак національно-політичної їх компромітації. Очевидно, що нам спасати їх перед нею не приходиться.

Польські виборчі противники звернули теж ціле вістря своєї бойової передвиборчої акції проти Українського Національно - Демократичного Обєднання. Зокрема ж польські відповідальні за виборчі успіхи одинки чинники не перебирають у засобах боротьби з УНДО. Вся виборча кампанія на українських землях під Польщею проходить тому під знаком ґенерального бою між **18-листою УНДО** та рівночасно листою непольських народів у Польщі і **одинкою,** листою польського проурядового бльоку. В тій боротьбі **одинки проти вісімнайцятки** відіграють наші ліві на жаль не **помічну** але домінуючу ролю в нашому нутрі. До таких прикрих і просто незрозумілих для всякого думаючого реально політика парадоксів довела наших лівих політиків партійна засліпленість і партійний егоцентризм. Вони стали знаряддям виборчої боротьби польських чинників проти Українського Національно-Демократичного Обєднання.

Одначе це не значить, щоби відповідальні реалізатори виборчих успіхів одинки здались цілковито на допомогу наших лівих. Ні! Вони ведуть правильну фронтову боротьбу з Обєднанням при допомозі пропаганди, до якої запрягли все: від радія і кіна по містах, відозв, брошур і карикатур по селах починаючи а на тисячах агітаторів кінчаючи. Нашим лівим лишили вони в тій боротьбі вдячну ролю добровільних виборчих партизанів серед великої маси українських виборців. Та ґенеральний бій 1 проти 18-ки тим не кінчається. Бож до послуг одинки стоїть крім того цілий леґіон усякої масти більше або менше залежних від неї та її впливів бюрократів й інших чинників.

На рахунок виборчих успіхів одинки крім повищого треба зарахувати досі ось що: уневажнення виборчих лист 18-ки в двох українських округах, арештування кандидатів (С. Хруцький, Д. Паліїв, Яворський, о. д-р Пелліх, І. Василишин), агітаторів, місцевих відповідальних діячів і організаторів Обєднання, ревізії в головних, провідних діячів Обєднання, конфіскати виборчих брошур, плякатів, безперервні конфіскати преси Обєднання, і накінець, впраді тимчасове, але дуже сумне й трагічне припинення одного тижневика УНДО, луцької „Української Громади“ в найгорячіший час виборів, бо всі луцькі друкарні нібито переванжені замовленнями для одинки, відмовилися її друкувати.

Одначе все те не має і не може мати ніякого сутнього впливу ні на виборчі вислідн ні на виборчу перемогу Українського Національно-Демократичне Обєднання. Віримо, що воно фактично вийде з виборів ще сильнішим і ще більше сконсолідованим чим було досі. І зовсім природно. Бо перебути теперішній ґенеральний виборчий бій з такими численними противниками і вийти з нього переможно рівнозначне з огненим хрестом на боєвому фронті.

За чотири дні ґенеральний бій. Віримо, що за чотири дні не бракне нікого з українців на боєвому фронті.

## Англія і „Визвольні Війни“.

(Від нашого кореспондента.)

Париж, 22. лютого 1928.

I.

Назначений женевським „Союзом На[illegible]

родів“ комітет для мирового судівництва й безпеки зібрався був у половині цього місяця на нараду в чеській Празі. Йому задано пере[illegible] [illegible] відомий Протокол Женевський, який так дуже сподобався осі Франції (і Польщі), та який відмовлялася підписати Англія. На нараду [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Бенеша і [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Pr 11/28. Sąd okręgowy karny we Lwowie postanowił na posiedzeniu niejawnem po wysłuchaniu Prokuratora przy tymże Sądzie: a) zatwierdzić po myśli przepisu z art. 76-go rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 10. maja 1927. Nr. 395 [illegible] 45 Dzup. dokonane dnia 16. lutego 1928 przez Dyrekcję Policji we Lwowie zajęcie czasopisma „Dilo“ Nr. 30 dnia 7. lutego 1928 z powodu że zamieszczony w tem czasopismie artykuł pod tyt. Urjadnyctwo i wybory [illegible] w sobie znamiona [illegible] [illegible] pku z art. . Roz. z 10 maja 1927 Nr 45 poz. 399 Dzup. b) wydać po myśli przepisu z art. 77 cytowanego rozporządzenia zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowanego. Zarazem wydaje się odpowiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma nakaz, by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie pod rygorem następstw przewidzianych w art. 60 tegoż rozporządzenia. — Lwów, dnia 24. lutego 1928 r. [illegible]

ки, а англійці все таки і вперто систему цього протоколу признають неможливою для Англії. Вони стоять на тому, що хто силкується занадто вже щільно й цупко зорганізувати мир, той рискує організувати війну. Так справді, або треба зорганізувати „війну проти війни" (типу 1914—1918), або не організувати нічого. Велика Британія не хоче звязати ся заздалегідь і держати свою величезну фльоту до розпорядимости Союза Народів — проти кожної держави, яку Рада Союза Народів скликала в хвилі важкої небезпеки, признасть винуватого в напалі, і проти якої Рада ця закликуватиме всіх членів Союза, тобто й Англію, до хрестоносного походу.

Тепер, у Женеві, ті самі питання знов стоять на черзі. Не зважаючи на зусилля референтів, труднощі нетільки не розвіялися, а навпаки ще виразніше зазначилися. Останнє тому, що до „уваг", предложених Великою Британією, ще долучилися „уваги" Німеччини, які — що й зрозуміле — не могли не торкатися питання ревізії мирових угод, тобто теми як не мож більше осоружної Франції і її східно-европейським клієнтам.

II.

Серед англійських заміток проти забезпечення, себто петрифікування, сотворених версайським і подібними „мирами" відносин особливу увагу звертає на себе один: заява, що Англія не може приймати згори і на сліпо зобовязання, які „ображували би почування англійського загалу". Заява ця, хоча категорична, то сама в собі занадто абстрактна й неозначена. Дати їй конкретний зміст, це завдання взяв на себе досвідний дипльоматичний співробітник щоденника „Daily Telegraph", відомий своїми близькими звязками з заграничним урядом. А коментарі його — побачите те самі — представляють собою першорядний інтерес для Европи цілої, а для одної близької нам країни, потоптаної, придавленої й виснажуваної — зокрема.

Розглядаючи й розвиваючи аргумент п. Чемберлена, „Daily Telegraph" виклав, що публична думка в Англії суверенна і що було би неможливим втягнути Англію у війну або навіть тільки заставити її до бльокади ізза справи, якої країна не зрозуміла би гаразд і цілковито не одобрювала. Женевські предложення (Поль Бонкур і компанія) осуджують усі війни, якіб вони і не були. Невже можна, питається супроти цього „Daily Telegraph", також осуджувати — „гуртом" і не розглядаючи правди й неправди кожного окремого випадку, — „визвольні війни"?

Визвольні війни! Тобто війни за свободу! За визволення поневоленого брата, душеного чужим насиллям, висмоктуваного ворожим визиском! Англійський міністр заграничних справ оце поставив, а англійський дипльоматичний публіцист оце розвинув принціп, який приносить ще один листок до вінка британської чести і який — дай Боже, щоб наше покоління дожило того дня! — дасть зміст і гасло східно-европейській історії другої й третьої четвертини XX. століття.

III.

Слова пророчення — кажете? Слова? Можливо. А одначе ще більш можливо й ще більш імовірне, що британському великодержавному восвідови, вплоченому в британському заграничному уряді і висловленому оце також у женевських „увагах", суджено буде заскентувати нетільки французькі й польські мрії, про остаточне зверсайщення европейської карти, а засоромити й нашу, рідну, українську, однаково західно як східно-українську політичну малодушність, сліпороджевість, вузкоглядність, так моторошно виявлювану нашими карлюкуватими й безголовими „концепціями" „впорядкування" справ Европейського Сходу, Евразії, України, Галичини — по варшавсько-отаманському натхненню.

Що таке система версайського й сен-жерменського мира з 1919 р., як не повеликання системи Святого Союза з 1815 р.? Система Меттерніха була основана на союзі переможців і мала держати переможених у путах — на віки вічні. Та якраз 100 літ тому новий англійський державний муж розпочав перевертати ту систему. Канінг звів Англію зі Святого Союза з тим моментом, коли Союз хотів нацькувати Англію проти еспанських кольоній в Півд. Америці, котрі піднялися до визвольної війни проти еспанського гнету. Ні еспанцям проти Півд. Америки, ні туркам проти греків, ні австрійцям проти Італії Англія помочи не дала, і історія другої й третої чверти XIX-го століття покотилась так, як знаємо, або як — нам здається, що бодімто знаємо на підставі худеньких і вже призабутих наших історичних відомостей з гімназіяльних підручників.

Для британських дипльоматів, колишніх студентів Оксфорду, яких політичне вишколення основане на історії, переверення союзів renverfement des aliances) в 1825-26 рр. є нині, правда, не абсолютним прообразом та певне зразком, прикладом і методичною лекцією.

Ось на чому кульгають і то на обі ноги кульгають, рахунки всіх тих, котрі хотіли би втягнути Англію до гарантування границь Річипосполитої — проти Німеччини, проти Литви, проти Радянської України, проти цілого Евразійського Союза. Англійський консерватист Чомберлен ненавидить соціяльну революцію і гидує комунізмом, одначе це ще не резон, щоб він хотів нехтувати геополітичні й етнічні факти й конечности.

В. Панейко.



# Перед виборами.

### На „кресах".

Варшавський „Роботнік" (ч. 54 з 23. ц. м.) в передовиці пише:

„Розумування було розпучливо упрощене: тут, в „центрі" річипосполитої, в околицях Варшави, Кракова, треба зберігти форми, треба в головних обрисах перестерігати обовязуючих законів; там, на „кресах", на „диких полях" — вільно все: староста має бути паном і володарем без контролі, командант поліційної станиці — і суддею і виконавцем розпорядків, і творцем зовсім своєрідних, „оригінальних" приписів".

Після такого вступу, навівши кілька прикладів з діяльности „освіченого абсолютизму", пепесівський центральний орган робить такі висновки:

„Інтерес річипосполитої наказує хіба трактувати ті „креси", як зіницю ока; дбати про них з особлившою печаливістю; вчити їх пошанування для законів, як для річей святих; посилати там найкращих, наймудріших урядовців, найтактовніших поліцаїв. У практиці діється якраз навпаки. І люди, що життя посвятили справі польсько-білоруського чи польсько-українського примирення вертають з Полісся чи з Волині з розпукою і переляком, домагаючися від нас, щоби ми не лише критикували, але били у великий дзвін на трівогу. Таж історична будуччина польської держави лежить в одному основному питанні: чи ми, поляки, зуміємо найти спільні шляхи розвитку з національними рухами українців і білорусів? Якщо зуміємо, — то упадає небезпека війни, находить свою розвязку головна частина національного питання. В тих умовах віддача Полісся і Волині в „неподільну власність" листі ч. 1, щоби вона, при чинній участи адміністраційної влади, перевела до сойму і сенату милих теперішньому урядові кандидатів — означує катастрофу всяких надій на згідне, чесне співжиття в надходячому завтрішньому дні".

Ось що турбує пепесівців. Не так зворушує їх поведінка адміністрації та її „правні" акти, як проймає журба за завтрішній день.

„Слово Польске" (ч. 55 з 25. ц. м.) подає із виборчої акції в луцькій окрузі:

„Комітет Безпарт. Бльоку співпраці з урядом майже у всіх громадах організує свої віча. Одпак фреквенція учасників на згаданих вічах є мала, що свідчить про слабе зацікавлення ширшого загалу виборчою акцією та про неприхильний настрій українських мас, на які рахувала листа ч. 1. Коли йде про акцію Бльоку непольських народів і Сель-Робу, то її з огляду на труднощі в уладжуванні прилюдних віч з причини заряджень адміністраційних властей спрямовано на конспіраційний (?!) шлях".

Навіть „Слово Польске" признає, що українські партії не мають конституцією забезпеченої свободи рухів у виборчій акції. Зарядження адміністраційних властей касують конституцію.

На тому не кінець. Хвиля арештів котиться по всій Волині. Поруч арештованого вже давніше чолового кандидата 18-ки з луцької округи переведено в останніх днях арештування б. голови Українського Соймового Клюбу С. Хруцького, С. Шереметн та Д. Ерстенюка. Крім того вдруге арештовано випущених недавно з тюрми б. послів і діячів Сель-Роба-Правиці М. Чучмая і С. Козицького.

Знову ж на Білоруси арештовано б. посла і голову Білоруського Сел. Союзу Ф. Євзміча.

### Нікчемні засоби виборчої боротьби.

Віденський „Бюлетень" „пролетарських кореспондентів" з 20. ц. м. містить нікчемну замітку під написом: „За скільки куплено УНДО":

„Свій великий розмах в часі виборів завдячує УНДО помочі, яку одержало від жидівських банкирів та німецьких фабрикантів. Тими грішми оплачує воно безліч агітаторів, видає маси літератури й афішів та фінансує хмари нагаянчів. Цього всього не було би в стані робити, колиб не та поміч. Часописи німецькі зрадилися й оголосили, що УНДО дістало 36.000 зол. Квота не мала й може вистарчити на баламучення села".

Цю „не малу квоту" радикали підвисшили майже вдвоє. „Громадський Голос" з 23. ц. м. подає:

„Жидівська робітнича газета „Нае Фольксцайтунг" з 15. лютого подає, що на зїзді національного жидівського бльоку (цей „національний жидівський бльок" — то польські прихвостні, півасиміляторн! — Ред.) жидівський б. посол Прилуцький відкрив тайну, скільки отримамало УНДО за те, що б. посла сіоніста Гріибавма поміщено на другому місці державної листи „бльоку народових мнейшосці". Д-р Грінбавм мусів УНДО-ві заплатити 7 тисяч ам. долярів".

Таке вирахували комуністичні і радикальні рахмайстри. В першому випадку „зрадили тайну німецькі часописи", а в другому „відкрив тайну" б. жидівський посол Прилуцький, який всякими способами поборює Грінбавма. Він хоче в очах жидівської маси представити Грінбавма, без сумніву єдиного принціпового жидівського політика, як прислужника українців, а наші радикали разом з Прилуцьким „аргументом продажности" поборюють УНДО. На такі засоби боротьби нема ніякої ради. Хіба з погордою пройти мимо калюмніяторів, бож загально відомо, що УНДО єдинe власними засобами веде виборчу акцію. Таж на видатки, звязані з виборами, крім загальних складок кандидати УНДО ще окремо несуть на собі важкі грошеві зобовязання. До тогож довги президії УНДО в друкарнях Львова і Перемишля сягають грубих квот.

Цікаво, за що ведуть виборчу акцію радикали і комунізуючі групи? Чому вони того не відкриють масам? Загально відомо, що радикали і сельроби не належать до тих, що дають, тільки до тих, що беруть. А тимчасом одні й другі, хоч є партіями розмірно невеличкими, ведуть дуже широку виборчу акцію, розкидують безліч летючок, карикатур, відозв, плякатів і т. і. Така широка акція навіть не під силу Обєднанню, яке прецінь є великою партією. Можеб радикали і сельроби „відкрили тайну" своїх матеріяльних засобів замісць шукати плям на сонці?

### Духовенство і вибори.

Між упепівською „Радою" й ухівською „Новою Зорею" розвинулася довша розмова на тему ролі й активности духовенства підчас виборів. „Рада" закидує українському духовенству, що воно ніби то не зберігло міжпартійної невтральности у виборчій акції. „Нова Зоря" (в ч. 14 з 26. ц. м.) опрокидує становище „Ради", кажучи, що неслушним є погляд, немов би духовним „лицювала" невтральність, бо вони теж горожани, які в політичних справах не можуть бути глухі, сліпі і німі. Крім того „Нова Зоря" стверджує, що

„ніяких „чисто-національних партій" духовенство не поборює і що в цілім українськім народі нема ні одної незалежної та думаючої людини, котра уважалаб „Раду" органом незалежної думки. А се длятого, що ніхто, знаючий наші відносини, не вірить, щоб „партія праці" з фондів своїх членів, або взагалі з фондів національних (де вони?) могла удержувати аж два органи й вести аж таку агітацію, яку веде. Коли помиляємось, просимо доказати, що є інакше".

А „партія праці" справді веде особлившу виборчу агітацію, крайно калюмніяторську, дуже низького морального рівня. Єдино своїх „ударних" кандидатів, всіх тих Будзиновських, Строніцьких, Секелів, Малецьких, Сенютів, Західних й інших східних типів вона виносить під небеса, роблячи їх в масових летючках (з капральськими фотографіями) як не геніями, то зразковими представниками громадянських чеснот. А ті „великани" здебільшого мають поки-що тільки одну „історичну дату", дату уродин. Другу матимуть після закінчення своєї життевої мандрівки. Правду кажучи, то ті дешевенькі самохвальби й скидаються на політичні некрольоги.

### Санапія і капапи.

Наші національні і соціяльні противники зробили все можливе, щоби розбити український національно-самостійницький табор. Поруч всіх інших засобів видвигнули вони разом з УНС-ом і московських та москвофільських чорносотенців, промощуючи їм дорогу до мандатів. В Ряшеві і Ковлі уневажнено 18-ку, щоби зробити місце „одинці" і 20-ці. На вічу в Жовтанцях „одинковий" агітатор (поляк) взивав селян віддати голоси на „одинку", а колиб хтось не міг, то на „двацятку", бо то „porządni rusini" „Одинково-двацятковий" союз видно на кожному кроці, а все вістря звернене проти УНДО. Нікчемний кацапський свисток „Земля і Воля" переповнений найогиднішими нападами на Обєднання. Вірно служать кацапи своїм протекторам.

## Виборча ситуація в окрузі 54 (Тернопіль).

Окружна виборча комісія ч. 54 в Тернополі признала важні 16 лист виборчих до сойму і 11 до сенату. З соймових лист є 4 польські (ч. 1 безп. бльок проурядовий, ч. 2 ППС, ч. 10 бридліці і ч. 30 листа пястівсько-вшехпольська), 2 жидівські (ч. 4 Бунд і ч. 17 сіоністи Райха), одна російська (офіціяльно руска) ч. 20, а 9 українських, з того 6 партійних, а 3 диких. Кандидують хліборіби (УНС) з чолом 6, на першому місци Іван Откавка, редактор хліборідської газетки „Селянський Прапор" в Станиславові, на другому Олександер Істеревич, учитель школи вправ у Тернополі, впрочім самі типові передвоєнні Микити (ціла листа має 15 імен) і шинкарі як пр. шинкар Василь Шпиця зі Збаража і кількох народніх учителів. Казимир Гарасимович з Пальчинець повіт Збараж, Юрій Головачець з Шутромиинець пов. Заліщики і Володимир Думашевський з Копичинець пов. Копичинці. Дальше сельроби правиця з ч. 8 з трьома кандидатами — всі зі Львова, на чолі Антін Чарнецький. УНДО має число 18 з 14 іменами, на чолі о. прелат Куницький і д-р Ст. Баран. Сельроб-лівиця (москвофіли Нальницького) має ч. 19 — імен пять: Мих. Дурдела, учитель зі Львова, Дмитро Цинкевський літ 27, рільник з Чистилова, пов. Тернопіль, провідник комуністів на Поділлі, Іван Пьорун з Чистилова, Василь Семак з Новосілки Язловецької пов. Бучач і Антін Стецік з Будзанова пов. Теребовля. Соціялісти-радикали ч. 22 — імен 10 (д-р Лапика, Блажкевичева з Денисова, Богдан Білинський, агроном з Борщева, о. Мірон ... з Теребовлі, Фалько Довгань ... [illegible]

Просвіти в Тернополі, Ірина Олесницька, учителька Рідної Школи в Чорткові, Мих. Якубовський в Устю над Дністром, д-р Гриць Олійник в Грималова, Гринь Бабій з Козодрібки пов. Заліщики і д-р Ст. Брикович з Тернополя. Врешті партія Праці ч. 26 — імен чотири: Вяч. Будзиновський зі Львова, Петро Мартюк зі Скали пов. Борщів, Яросл. Богачевський, канд. нот. в Копичинцях і Василь Сомах з Ялинця пов. Бучач.

Українських диких лист є три: ч. 33 „Безпартійний Український Агр. Союз" з одним іменем: Андрій Галас, рільник з Цапатинець пов. Борщів, ч. 37 „Хлоп за хлопом" з одним іменем: Прокіп Коваль, емерит з Бурканова пов. Підгайці, вкінці ч. 38 „Безп. Українська Сел. Організація" з двома іменами: Антін Чайковський з Тернополя, відомий з дописів у „Ділі", агітатор хліборобів і Ізидор Новаковський, народній учитель зі Сороцька пов. Скалат. Всі ті три листи разом зберуть може одну сотню голосів, або і того ні. Не багато більше голосів зискають і москвофіли (ч. 20) з чотирьома кандидатами: Павло Гарасимів з Городища пов. Бережани, Антін Лепишак з Теребовлі, Гринь Пепенда з Джурина пов. Чортків і Іван Жаровський з Могильниці пов. Теребовля, хоч злучено і державну листу з 38 кандидатами переважно москалями з північно-східних земель. Ця листа ч. 20 не здобуде в Польщі ні одного мандату до сойму і сенату.

До сенату є лист 11, з того 4 польські (ч. 1, 2, 10 і 39), одна жидівська ч. 17, російська ч. 20 і 5 українських (ч. 6, 8, 18, 19 і 22). Хлібороби мають два імена: Ол. Істеревич з Тернополя і Йосиф Лабінців, рільник з Нового Села пов. Жидачів, сельроби-правиця три — на чолі Антін Чарнецький зі Львова. УНДО — 9 імен з 3-ома Горбачевським на чолі, сельроби-лівиця ч. 19 — чотири імена: Іван Бичек, заможний господар-американець з Частолова пов. Тернопіль, Мих. Хімчин зі Львова, Вас. Заліпь з Івасева Дол. пов. Тернопіль і Петро Довгопольний з Ігровиці пов. Тернопіль. Уніяти окремо не мають сенатської листи, москвофіли мають окремо аж 6 кандидатів з о. Мартином Балютою з Шевина пов. Броди на чолі. Радикали мають в кандидатів: д-р Ст. Брикович з Тернополя, Федько Довгань, д-р Мишко, д-р Гриць Олійник і Блажкевичева.

З польських лист нечувану агітацію „роботу" розвела одинка і числить на два-три мандати до сойму з 10 всіх і один або два мандати до сенату з 5 всіх мандатів. Пепесівці тут без ніякого значіння. Бриківці числять на один мандат. Пяст і хадеки (ч. 39) також на один. Загалом поляки сподіються здобути 4 мандати до сойму, а 2 до сенату, числячи на наше розбиття. Загал польської інтелігенції, а окрема духовенство є проти одинки, а за ч. 39, хоч бояться наслідків і зубів до Пінська чи Ліди і явно не можуть поборювати пепанської санації. Старости, поліція (надкомісар поліції п. Колодзей є навіть повновласником листи ч. 1), учительство по селах і всі залежні урядовці одержали строгий приказ „працювати" за одинкою під особистою відповідальністю. По виборах мабуть не один староста і урядовець піде в дубину за замалу спритність.

Жиди-ребіньі по всякій правдоподібності здобудуть один мандат. Бунд збере мало голосів.

З українських лист не здобудуть мандату оба сельроби і уніяти, а так само і хлібороби. Ширшу виборчу акцію веде москвофільський сельроб ч. 19, що має, як відомо, великі виборчі фонди з відомого джерела. По селах розкидує масово бібулу, а маючи добре платних агітаторів демагогією старається здобути наше село. Як це запримічене і стверджене і в інших округах, що т. зв. радикальні села творять для них найбільше податний ґрунт; з часом вони радикалів зліквідують і на південному Поділлі, як вже їх з успіхом зліквідують на Покутті.

Хлібороби більших успіхів не будуть мати, бо на їх звичайному національному трупіярстві селяни визнаються добре. Їх кандидат Істеревич зазнав немало дуже неприємних пригод. Для ілюстрації цього годиться пригадати, що наступником своїм як повновласника листи ч. 6 згодився і підписав п. Івана Дигдалевича з Тернополя без його відома, чим завдав йому велику моральну кривду. Так само зробив і інший хліборобський кандидат Чайковський, іменуючи своїм повновласником заслуженого учителя з Тернополя п. Володимира Чубатого, рівно ж без його відома і то так, що останній окремо відкликав свій підпис як неавтентичний у президента окр. виб. комісії ч. 54. Ні п. Дигдалевич, ні п. Чубатий не мали і не мають нічого спільного з хліборобами, а їх імени надужито в такий спосіб.

Радикальні кандидати д-р Ладика, д-р Степан Брикович і п. Блажкевичева та їх агітатор Ф. Довгань ведуть нечувано демагогічну агітацію, чим ширять моральну заразу по селах і приготовляють ґрунт з одного боку для сельробів, з другого для хліборобів. Їхню і їх агітаторів роботу з національного погляду треба вважати за національний злочин, а їх самих фактичними союзниками наших національних ворогів.

Польські виборчі чинники цінять теперішнє радикалів справді як своїх союзників. На відозвах санаційної одинки фігурує УНДО як безглядний противник польського уряду, а про радикалів ті самі відозви мовчать. Агітаційна тактика одинки, сельробів, хліборобів і радикалів є та сама — все лихо на світі походить від УНДО, яке треба знищити. Перед ведуть радикальні кандидати і їхні агітатори, що рік-річно вилазили на голови провідникам УНДО і кандидатам цієї партії. Рекорд ведуть д-р Ладика і п. Івана Блажкевичева, обоє з демагогічним шалом убрані у [illegible] кожухи і в капахах, а так само і д-р Ст. Брикович. Свідомо обріхують селян і брехнею, наклепом і очорнюванням УНДО хотять здобути мандати. По правді є вони апостолами хліборобщини, яку напевно принесе їх руїнницька робота у нашому подільському, досі недеморалізованому селі. Не лишають в спокою і памяти наших покійних провідників. Пр. д-р Брикович на вічу в Новому Селі оплюгавив память пок. д-ра Евг. Олесницького, а всіх ундівців назвав шубравцями. Найгорячішим демагогом є однак д-р Ладика і він буде мати історичну заслугу політичної деморалізації Поділля!

За те все радикали здобудуть один мандат до сойму в окр. ч. 54. До сенату з тернопільського воєвідства по всякій правдоподібності не ввійде ні один радикал. Тільки треба дуже великого напруження з нашого боку — передовсім з боку духовенства в останніх днях, щоби відвернути грозу, що йде від наших радикальних руїнників і їх кумпанії і допомогти до побіди української нац. думки під проводом УНДО!

# На виборчому фронті.

## ПЕРЕДВИБОРЧИЙ ПІДГОТОВЧИЙ РУХ У КРАЮ.

### ОКРУГ 51. (ЛЬВІВ).

**Любачівщина.**

Дня 12-го лютого ц. р. відбулося віче Нац. Дем. Обєднання в **Башні**. На вічу зявилася горстка місцевих сельробів, які почали перешкаджати д-рові Арданові у виголошенні реферату. Та коли побачили, що ніхто на їх підотенні викрики не звертає уваги, почали на салі авантуру, з якої скористала поліція і віче розвязала. Однак не зважаючи на цю кирпичну роботу сельробівців, всі вічевики зійшлися нараз до іншої домівки, де віче відбулося в повному порядку. Реферували о. Черкаський і д-р Ардан. Всі присутні одноголосно заявилися за партією УНДО і листою ч. 18, на якій кандидує на любачівський повіт о. Черкаський. — Дня 29-го січня ц. р. відбулася велика передвиборча нарада Обєднання в **Любачеві**. Реферували д-р Іван Станько і студ. В. Кульчицький. Вибрано місцевий виборчий комітет Обєднання.

**Жовківщина.**

Дня 21-го лютого ц. р. відбулося передвиборче віче в **Блищоводах**, при участи около 150 виборців. Проводив сел. Гринь Бордан, реферував о. Боднар і Михайло Карпинець. Вибрано виборчий комітет Обєднання і поручено голосувати тільки на листу ч. 18. — Дня 19-го лютого ц. р. відбулося велике віче Обєднання в **Глинську**. Присутніх около 500 селян. Реферували делегат Пов. Комітету Михайло Карпинець і о. Банах. В дискусії забрав голос хрущівський агітатор УНС-а Теодор Харко, однак добру відправу дав йому предсідник зборів Василь Курат. Віче з одушевленням заявилося за партією УНДО і листою ч. 18. Того самого дня мало відбутися спільне сельробівське і пепесівське віче в Крехові. На вічу явився делегат Повіт. Комітету Михайло Карпинець, який проголосив в іміни місцевої віче УНДО і всі присутні удалися тоді за Карпинцем. Присутніх було около 500 осіб, всі одноголосно заявилися за одинокою національною партією, якою є УНДО і рішили голосувати тільки на листу ч. 18.

### ВИБОРЧИЙ ОКРУГ 52. (СТРИЙ).

**Неперебірчива і низька демагогія нефортунного кандидата.**

В Калущині розвиває енергійну, але безуспішну виборчу агітацію нефортунний кандидат на посла наших „лівих" учитель Генрих Коваль. Що агітує він завзято і безуспішно це відоме для цілої виборчої округи, і тим інтересуватись не доводилосьби, якби не одна обставина, на яку мусимо звернути увагу. Маємо на увазі некультурні та низькі засоби виборчої боротьби п. Генр. Коваля проти його політичних противників, особливо проти чолового кандидата УНДО, заслуженого, посивілого при праці на народній ниві, невтомимого борця за права нашого народу д-ра Івана Курівця. Поминувши обставину, що п. Генрих Коваль, підтримуючи свою безвиглядну кандидатуру як учитель поборює в стрийському окрузі тим самим перш за все кандидатуру свого професійного товариша Велиzановича з листи ч. 18, він не вагається крім того оклеветувати заслуженого ветерана нашого національного відродження д-ра І. Курівця. Але й те ще не було найстрашніше, бо д-р Куровець стоїть за високо, щоби його досягнула клевета п. Коваля, а гидкіше і то далеко гидкіше те, що п. Коваль сам себе обманює та виставляє собі ярке свідоцтво морального каліцтва, коли важиться твердити: що йому відібрала шкільна влада відпустку та перенесла його на Мазурщину і все те завдяки будімто якимсь заходам д-ра Івана Курівця. Навіть серед тих, які підтримують Коваля, не найдуться такі наївні та дурні, щоби повірили в ті хоч по ковальськи та при тім дуже по фушерськи викуті наклепи на д-ра Курівця. Перш за все в учительських кол довідуємося, що п. Ковалеви відпустки, яку він узяв для поратування здоровля, а яку використовує для розбивання одного національного виборчого фронту, ніхто не відібрав, так само ніхто ніяким розпорядком його на Мазурщину не переносив. Очевидно, що нефортунний лівий кандидат пускає такі „бальони" між селян на те, щоби стати „мучеником", а д-рові Курівцеві приписує „заслугу" свого мнимого перенесення і позбавлення відпустки на те, щоби його понизити як кандидата в прихильній опінії українських виборців. Та це п. Ковалеви не вдасться. Д-р Куровець ніколи в своєму довгому і дуже заслуженому для українського народу житті такими засобами проти своїх політичних противників не воював і воювати не буде. Доказом на те його хрустально чисте минуле, вся його дотеперішня праця і боротьба. П. Коваля ще молоком кормили як д-р Курівець без відпочинку працював для добра народу, працював чесно, безкорисно і все будував, а ніколи не валив і не розбивав, як це взявся тепер робити п. Коваль. За свою розвальну роботу дістане п. Коваль напевно ордер заслуги. Бож у Стрийщині йде смертельний бій між 18 і 1, а одинка, якої союзником став пан Коваль, напевно про його заслуги не забуде і постарається для нього і про відзначення і про аванс.

**Дрогобиччина.**

За останні тижні відбулися в Дрогобиччині отсі передвиборчі віча: дня 29. січня 1928 р. окружне віче під голим небом в **Підбужи** при участи около 600 виборців з Підбужа та доокружних сіл: Стороньої, Залікти, Смільної, Ідмошатирка і Бистриці. Реферували: д-р Стефан Витвицький і кандидат на посла д-р Іван Блажкевич. Дня 5-го лютого ц. р. відбулося також віче для судового округа **Медиників** в тихже самих Мединичах, на яке явилося около 500 виборців, промовляли д-р Стефан Витвицький і д-р Блажкевич. Того самого дня вечером переведено передвиборчу нараду в **Лешні коло Мединичі** при участи референтів: д-ра Стефана Витвицького і д-ра Івана Блажкевича у виповненій по береги великій читальняній салі. В дискусії забирали голос: д-р Мартинець Мединик, Олекса Кобільник з Річниці. Того самого дня відбулися ще збори **Гаях Вижних** переведені як референтом дир. Станиміром і в **Рихтичах**, на яких реферував дир. Новосельський. Дня 2 січня ц. р. були також збори в **Болехівцях** з референтом дир. Станиміра, дня 22-го січня ц. р. у **Волі Якубовій** з рефератом д-ра Івана Блажкевича. На всіх тих вічах виборці заявилися одноцушно за листою ч. 18. Дня 12-го лютого ц. р. відбув д-р Іван Блажкевич передвиборче віче в **Грушові**, на яке прибуло около 40 найнятих комуністичних палочників, що підчас промови д-ра Івана Блажкевича зняли крик і свист. Коли зібрані в числі до 2000 учасники кинулися на авантурників, скористав з того місцевий жандарм і віче розвязав, а докінчив його опісля д-р Іван Блажкевич в салі місцевої читальні. Віче одноцушно ухвалило резолюцію за листою ч. 18. Того самого дня перевів д-р Стефан Витвицький віче в **Уличнім** рівнож в одній з найбільших громад дрогобицького повіту, яке одноголосно приняло таку саму резолюцію. В дни 15-го лютого реферували: п. Ізидор Зварицький та п. Антонович на вічу в **Оровім**, дир. Станимир на вічу в **Ріпчицях**, дир. Новосельський в **Солонському**, інж. Дидинський та інж. Созанський в **Ясениці Сільній**, п. Шмігельський в **Гаях Нижних**. Дня 19 го лютого ц. р. відбув д-р Іван Блажкевич передвиборчі збори в **Горуцку, Криниці і Більчу**. Д-р Стефан Витвицький у **Літині** а опісля з інж. Созанським у **Воробльовичах**. В Літині москвофіли старалися збори розбити, але це їм не вдалося. На всіх вічах і зборах селянство заявилося за листою ч. 18.

### ОКРУГ 53. (СТАНИСЛАВІВ).

**Отинійщина.**

Дня 12-го ц. м. відбулося передвиборче віче в **Торговиці** при участи около 200 селян. Проводив Дмитро Темченко. Реферував делегат Повітового Комітету Обєднання д-р Дрогомирецький, який пояснив виборчу ординацію і звернув увагу на вагу голосів українських виборців при виборах та засуваз програму УНДО. Віче ухвалило йти до виборів під прапором Обєднання і голосувати на листу ч. 18.

**Надвірнянщина.**

Дня 1-го лютого ц. р. відбулася довірочна нарада в **Майдані Горішнім**. Вибрано виборчий Комітет УНДО-ння. Реферував К. Мулькевич зі Львова. — Дня 5-го лютого ц. р. відбулося передвиборче віче у **Велесниці Долішній**. Проводив вічем сел. Дубик. Сельроби (одна родина) на чолі із Прокопом Мельниченком старалися розбити віче демагогічними вигуками, але селяни дуже добре зрозуміли їхню тенденцію і одноцушно ухвалили йти до виборів під прапором Обєднання та голосувати на листу ч. 18. Реферували К. Мулькевич зі Львова і Михайло Бойчук з Камяної. — Дня 5-го лютого ц. р. відбулося передвиборче віче в **Гаврилівці**. Вибрано Виборчий Комітет Обєднання. Віче було дуже оживлене і рішило підтримати листу УНДО ч. 18. Реферували д-р Борисевич з Надвірної і К. Мулькевич зі Львова. — Дня 10-го лютого ц. р. відбулася повітова довірочна нарада в **Надвірній**. Заступлені були всі села надвірнянського судового повіту в числі 36 делегатів. Реферував д-р Николайчук, голова пов. виборчого Комітету УНДО. — Дня 12-го лютого ц. р. 6-ій вечором відбулися ширші збори виборчого комітету міста **Надвірної**. Реферував д-р Николайчук і д-р Бо[illegible]реєвич. — Дня 15-го лютого відбулося передвиборче віче в **Пасічній**. Вибрано



**Присилайте жертви на Народній Виборчий Фонд У.Н.Д.О. до Земельного Банку Гіпотечного у Львові, Підвале 7. на конто Народ. Виборчого Фонду.**

виборчий комітет УНДО. Реферували д-р ...рисевич, К. Мульчевич і канд. на посла з листи ч. 18 Іван Пласницький з Грании. — Дня 15-го лютого п. р. відбулася довірочна нарада в **Биткові**. Реферував ... Николайчук.

## ОКРУГ 54. (ТЕРНОПІЛЬ).

### Новоселеччина.

Дня 14-го п. м. відбулася в **Новім Селі** коло Підволочиськ довірочна нарада УНДО при участи коло 100 відпоручників громад. Реферували о. прал. Куницький, селянин Сваків, д-р Андрій Гаврилюк і селянин Ткачук та Цебринський. Нараду відкрив б. член радикальної партії Йосиф Пацук, селянин зі Скорик препгарною промовою, в якій напятнував нетактовне поступовання аранжера радикального віча в Новім Селі д-ра Ст. Бриковича, адвоката з Тернополя. Цей радикальний дуб замісць осудити шкідливу роботу та зарицю хлібоїдів зпід стягу Даниловича, Іскеревича, Шпшрі і Герасимовича Казимира — накинувся в часі віча на УНДО, називаючи всіх його членів шубравцями, зневажуючи память д-ра Евгена Олесницького. Присутні на довірочній нараді рішили одноголосно розвинути якнайширше акцію за тим, щоби все селянство віддало свої голоси на листу ч. 18. Дня 15-го п. м. відбулося віче в с. **Козярах** для сіл Козярн і Голошинці при участи 250 учасників. Пополудні того самого дня відбулося віче в с. **Терпилівці** при участи 400 учасників, а дня 16. п. м. відбулося також віче в с. **Клебанівці**. На всіх тих вічах реферував кандидат на посла з листи ч. 18 селянин Сваків. Всюди рішено віддати свої голоси на листу ч. 18. Дня 17. п. м. відбулася довірочна нарада УНДО в с. **Гущанках і Добромірці**, 18. п. м. в **...сичинцях** з повним успіхом для УНДО.

### Тернопільщина.

Дня 12-го лютого п. р. відбулося передвиборче віче в **Черниховi**. Присутніх коло 300 виборців з Черникова, Плесівець і Грядок. Проводив сел. Гриньчук. Реферував делегат з Тернополя Василь Бачинський. — Дня 13-го лютого п. р. відбулося віче в **Зарудю**. Присутніх около 100 виборців. Реферував Василь Бачинський, проводив вічем о. Петро Івахів. — Дня 14-го лютого п. р. відбулося передвиборче віче в **Обаринi**. Проводив о. Івахів. Присутніх около 100 виборців. Реферував Василь Бачинський. Того самого дня відбулося віче в **Городищу**, де ще раз повторено віче на загальне жадання громадян дня 15-го лютого п. р. в присутности около 250 людей. Проводив Кирило Кузьма і Василь Лукашевський. Реферував Василь Бачинський. — Дня 15-го лютого п. р. відбулося передвиборче віче в **Мшанці**. Проводив о. Лішинський. Присутніх понад 200. Того самого дня відбулося віче в **Дітківцях**. Проводив сел. Горосій Іван. На обох вічах реферував Василь Бачинський з Тернополя. — На всіх вічах присутні заявилися за партією УНДО і одноголосно рішили голосувати тільки на листу ч. 18.

### Підгаєччина.

18-го лютого відбулося передвиборче віче на **Старому Місті** коло Підгаєць. Референт д-р Степюк пояснив виборчу ординацію і познайомив вічевиків, як належить поводитися кожному в часі самих виборів. Потім забирали ще голос староміщани Вороцевич і інші. — Студентові Ярославові Падохові, за те, що посмів закликати молодь до праці, в тих гарячий час передвиборчий, вилочили карне доходження і — під загрозою арештування пасліщи, цілком безправно, першим поїздом опустити Підгайці і взагалі підгаєцький повіт. Що така тактика підгаєцької влади не є відірваним фактом, свідчить дворазове арештування кандидата на посла Олекси Яворського.

Дня 13-го лютого відбулося окружне передвиборче віче в **Вишнівчику**. Найчисленніше заступлені були села: Вишнівчик, Гайворонка і Котузів. Віче отворив о. Пилип Чолій, за якого подвірю воно відбулося. На предсідника покликано селянина Андрія Захаркова, на секретаря студ. Ярослава Падоха. — Перший забрав голос селянин Солоника. Він оповістив зібраних, що на вічу не буде іншого дорогого оповника читалень, кооператив і Соколів п. Яворського Олекси, який власне скликав те віче. Його два дні тому арештовано вдруге. Посумніли на ту вістку люди. Та це на довго. Сумний настрій зібрали скоро розвіяти бадьорі бесіди п. Солоники, п. Яворської, жінки арештованого, молодейского Мисьвова, Голи і кревника п. Яворського, молоденького студента Ярослава Падоха. Селянин Солоника представив зібраним сучасне положення українського народу, напятнував руїнницьку роботу комуністів сельробів і радикалів і хлібоїдів, в ролі увсівців і „хлопа за плугом" Ковака. Потім пояснив коротко програму УНДО і ціль більшу неподільських народів. Другий говорив Миськів з Гайворонки. Дальше п. Яворська завізвала людей, щоби не тратили духа та щоби дальше ішли тими шляхами, які вказував ім вже не раз і не двічи арештований. Зокрема візвала жінки до виборів. На потребу сильного обєднання до чого стремить УНДО, вказав п. Василь Голь. В нас немає великих панів, фабрикантів, — казав він, — тому й не може бути розділу на „буржуїв" і „пролетарів". Розділ той творять тільки радикали й сельроби, на яких листах є такі „пролетарі", як Рогуцький і Заяц. Накінець говорив студент Падох до молоді і взивав гарячими словами всіх соколів і сокілок, луговиків і луговичок до праці на народній ниві.

### Збаражчина.

Заходами голови Повітового Народнього Комітету УНДО відбулася дня 14. лютого 1928 р. в Новому Селі довірочна нарада мужів довіря УНДО всіх сіл Новоселеччини. Було 150 присутних. Спросили: Пацук Йосиф і Костецький Семен. Нараду отворив Пацук Йосиф. Проводив зборами: Костюк і Гура, секретарював Костецький Семен. Виголосили промови: Йосиф Пацук про те, що всі українці повинні голосувати на листу ч. 18. Д-р Андрій Гаврилюк говорив про потребу політичної організації. Виказавши, що найвідповіднішою для нас політичною організацією є УНДО, дійшов до висновку, що всі українці повинні голосувати при виборах на листу ч. 18. Селянин Сваків Григорій з Підгаєччини виложив програми інших партій з особливим узгляднением програми УНДО. Іван Цебринський і Іван Ткачук взивали до організації під прапором Обєднання і в його лавах. о. прелат Леонтій Куницький промовив у тому дусі, що йдучи до виборів, ми українці мусимо мати на оці найвищий наш національний ідеал. На внесення д-ра Андрія Гаврилюка збори ухвалили одноголосно через акламацію таку резолюцію: „Збори судового округа Новоселеччини дня 14. лютого 1928 ухвалюють одноголосно, що при виборах до сойму і сенату всі українці мають голосувати тільки на листу ч. 18 (Національне Обєднання). В тій цілі представники кожної місцевости Новоселеччини доложать всіх зусиль, щоб оснувати в свойому селі місцевий виборчий комітет УНДО і щоб голоси всіх виборців позискати для листи ч. 18"

# В безконечній черзі...

## ПОЛІТИЧНИЙ ПРОЦЕС 17-ЬОХ.

### ДВАЦЯТЬПЯТИЙ ДЕНЬ РОЗПРАВИ.

Нинішня розправа викликала вже дещо більше заінтересування, бо крім внесень оборони саля почула й деяких нових свідків. Слід обективно ствердити, що всі слухані нині свідки покликані були на немаловажні обставини і всі вони зізнавали в користь обвинувачених.

По павзі ставили свої внесення оборонці д-р Давидяк і д-р Ганкевич. Д-р Давидяк на обставину обв. Яницької, Ковалиська і Вірстюка, д-р Ганкевич на обставину обв. Матийціва, Дзіся і Дзьобівної. Крім того д-р Ганкевич поставив внесення відчитати на розправі ріжні місця з польських революційних видань, мотивуючи це тим, що прис. судді інакше не в силі будуть зрозуміти й оцінити тла, серед якого розігралися всі ті справи, про які говорить акт обвинувачення. Широкого мотивування спеціяльно цього останнього внеску, виголошеного з великим ораторським талантом, вислухала ціла саля з найбільшою увагою.

—o—

**Гасман — поліційним конфідентом?**

При кінці попередньої розправи (в пятницю 24. II. н. м.) був ще один цікавий момент, якого ми вже не вспіли подати в нашім органі. А саме обор. д-р Шухевич, ставлячи додаткові внесення на провірення віродостойности св. Мих. Гасмана, зацитував один уступ з поліційної реляції до суду, якої число і дату він навів, а з якої виходить недвозначно, що Гасман був поліційним конфідентом. Ця інформація д-ра Шухевича про Гасмана була неабиякою сензацією і вона ставить у належнім світлі всі зізнання того дивного свідка.

—o—

Розправа зачалася знову з опізненням. Отворив її предсідник і повідомив, що трибунал в полагодженні внесків оборони ухвалив: у першій мірі допустити як свідків тих магістратських функціонарів (5), що переводили контролю кінових білетів у дні 19. жовтня 1926; дальше покликати як свідка діякона Ярослава Дерлицю зі Станиславова; опісля покликати в характері свідків Антона Гука, Олену Гук (його жінку) і Йосифа Гука; покликати як свідків студ. Стефана Онишкевича й Івана Бадієвського; відчитати частину кореспонденції між Вербицьким і Яницькою; відчитати реляцію команданта обв. Дармохвала сотн. Дреліховського, яку він видав уже по арештуванні обв. Дармохвала на домагання військового слідчого судді.

Всі інші внесення оборони трибунал відкинув, бо на його думку вони неістотні, маловажні або „збиточні".

Після того покликано на салю свідків.

### ЗІЗНАННЯ СВІДКІВ.

Першим зізнавав св.

**Евген Флешар,**

літ 43, римо-кат., управитель міського комісаріяту для оплат від видовищ, незаприсяжений. Оповідає, як відбувається контроля міських кін і зазначує, що дня 19 жовтня 1926 відбулася лідком певно ревізія білетів у кіні „Палас". Щодо години, то могла бути 8 год., або може й скорше.

Черговий свідок

**Станіслав Залеський,**

римо-кат., адюнкт магістрату, незаприсяжений. На питання предсідника оповідає, що рік тому контроля кін відбувалася пересічно двічі тижнево, тепер відбувається частіше. Свідок був як контрольор у кіні „Палас" 19. X. 1926; в котрій годині, точно подати не може. Думає, що це було між 7 і пів до 8 год. веч.

Після зізнань цього свідка трьох інших магістратських функціонарів відпущено домів без переслухання.

Опісля зізнавав св.

**Ярослав Дерлиця,**

ур. в Гошеві, пов. Долина, брат обвинуваченого Остапа Дерлиці, діякон, незаприсяжений. На питання предсідника оповідає, що його брат Остап, вертаючи зі Львова, вступив до нього до семинара духовного в Станиславові й оповідав йому про деякі справи, а зокрема про убивство кур. Собінського. Св. памятає добре, як брат оповідав тоді (це було 5-го січня 1927 перед Святами), що він був дня 19. жовтня 1926 і то саме в тім часі, як убито кур. Собінського, в кіні „Палас". На питання д-ра Шухевича, чи свідок бачився коли по убивстві з Джулем, св. оповідає, що Джуль, який є з того самого села, оповідав раз йому під час ферій 1927 р., що його брат Остап і Білас були в дні 19. жовтня 1926 в кіні „Палас" і його з собою тягнули, але він не пішов

З черги зізнавав свідок

**Стефан Охримович,**

студ. фільос., літ 22. Зізнає заприсяжений. Св. мешкав у п-ва Вербицьких і коли вечером 19. жовтня 1926 прийшов додому (це було к. год. пів до 8-ої веч.), застав там між іншими домашніми й Івана Вербицького. На пит. д-ра Старосольського свідок оповідає, що платив за мешкання 20 зол. місячно. П-во Вербицькі жили скромно.

**Св. Іван Бадієвський,**

літ 21, гімн. абітурієнт, заприсяжений, на питання предсідника оповідає, що в дні 19. ... ня 1926 був у п-ва Вербицьких від год. пів до 5-ої до пів до 8-ої вечером. Іван Вербицький прийшов додому к. год. пів до 6-ої вечером і вже був весь час дома. Крім нього були ще п-а Вайсарозичівна, Ольга В., пані Верб., а пізніше прийшла й п-а Тютько. На пит. предсідника, чому св. служаний у слідстві на поліції, зізнав, що тоді дома Ів. Вербицького не було, свідок каже, що його про це спеціяльно не питали і тоді він собі того докладно не пригадував. Тоді питали його про алібі, а не про Ів. Вербицького. Але перед слідчим суддею він зізнав так само, як нині. На пит. предсідн., коли його арештовано, св. каже, що чарез другого дня в год. пів до 5-ої рано. На питання прокуратора, коли він собі пригадав, що Ів. Вербицький був 19. X. 1926 дома, св. каже, що щойно тоді, як слідчий суддя сказав йому, що він повинен собі пригадати все докладно й точно, що було того дня. Тоді він став роздумувати над тим усім, що він робив і з ким був того дня, і пригадав собі вже докладно, що Ів. Вербицький був 19. жовтня 1926 дома і навіть здержував свідка, як він хотів скорше вийти від них з хати і піти додому.

Опісля покликано на салю св.

**Катерину Миколаєвич,**

літ 29, яку заприсяжено (по українськи). Вона зізнає, що пізнала свого нареченого Жукова Теодора ще в часі світової війни. Св. їздила до Жукова, з яким у Львові жила разом, до Бережан, де він сидить у св. тюрмі. Жуков оповідав їй, як прийшло візвання з суду до нього, що він вспіває одного політичного вбивці, бо мав на нього злість. На питання д-ра Шухевича св. каже, що Жуков казав їй в Бережанах перед своїм покликанням на розправу до Львова, що він закрутить так усім голову, що всі одуріють. Свідок характеризує потім Жукова як брехливу і неморальну людину. Жуков, живучи з нею, постійно і при всяких нагодах її обріхував, а до того її побивав. На пит. предс. св. каже, що під неморальністю Жукова вона розуміє саме те, що він мав поганий характер, що все її ошукував, навіть у дрібницях, що був мстивий і що її без причини бив. На пит. прокуратора, кому св. про все те оповідала, що це дійшло аж до відома оборони, підноситься д-р Шухевич і при помочі записків, спрямованих до свідка, стверджує, що свідок сам зголосився разом зі своїм господарем спершу до адв. д-ра Ганкевича, а за його порадою до д-ра Шухевича й оповів про всі ті вискази Жукова у звязку з його покликанням на цю розправу

Після переслухання цього свідка зарядження павзу.

По павзі зізнавав св.

**Антін Гук,**

родом з Потятич, пов. Городок, електромонтер, заприсяжений (по українськи). На питання предсідника св. оповідає, що є господарем Катерини Миколаєвич, де якої спровадився Жуков по розбитті армії Денікіна. Жуков — це брутальний тип, якого всі боятися. Св. мав з ним багато клопотів, бо він робив йому засідки шкоди (домив двері, бив вікна і т. п.). З кримінала Жуков не вилазив. Це натура мстива і взагалі людина дуже небезпечна, з чисто звірськими інстинктами. На запити предсідника свідок характеризує Жукова ще досадніщими висловами й оповідає, як він ошукував і побивав Катерину Миколаєвич. Жуков — на думку свідка — вічним робом не може заслуговувати на віру.

Після тих зізнань св. Антона Гука інших членів родини Гуків уже зовсім не пересаухувано. Натомісць забрав слово прокуратор.

**Внесення прокуратора.**

Прокуратор просить допустити його внесення, а саме: переслухати як свідка Здзіслава Кузевича, власника авт; перечитати інструкцію У. В. О., в якій подана точно, як члени У. В. О. мають боронитися, коли на поліції „засипалися"; переслухати як свідка Владислава Куцаля, „пшодовніка" поліції, який протоколував зізнання Гасмана на поліції; прочитати кілька уступів з органу У. В. О. „Сурма" за рр. 1927—28 (з ч. 1, 2, 3, 5, 6 — поодинокі статті й замітки).

Іменем оборони забрав до тих внесень слово адв. д-р Шухевич, заявляючи, що хоч небудь для оборонців дивні ці внесення прокуратора в цій стадії процесу, то оборона їм не противиться. Затé оборонець д-р Шухевич ставить від себе внесок, аби трибунал звернувся до поліції і зажадав імени того свідка студента, який подосився у Львові на поліції і заявив, що він знає дійсних убийників кур. Собінського („Курєр Поран." з 20. II.). Обор. д-р Шухевич просить переслухати того свідка тут перед судом, бо тільки суд компетентний переслухувати цього свідка.

Після того поставив кілька внесків дотично обв. Яницької, а потім дотично обв. Ковалиська і Вірстюка, обор. д-р Давидяк.

**ВНЕСЕННЯ Д-РА ГАНКЕВИЧА.**

Опісля д-р Ганкевич поставив внесення на покликання свідків:

I. 1) Юрка Галіва, ... громади 2) Миколу Стебляка, б. комісара, 3) Матв... Петрушку, 4) ... Микиту, 5) Івана Гар... 6) Дмитра Цвінка — всіх з Белзча...

вов. Долина на обставину, що обв. Матийців по укінченні учительського семинаря не міг дістати як українець посади у Сх. Галичині і приняв місце торговельного помічника в свойому рідному селі в тамошній кооперативі. Коли потому хотів виїхати до Станиславова, щоб доповнити свої студії, то в листопаді 1926 р. кооператива виплатила йому 250 зол. Свідки ствердять також, що обв. Матийців займався в свойому рідному селі працею в кооперативі і культурно-просвітною роботою в місцевій читальні. Між свідками є поборові люди, що мають мобілізаційні карти і вони ствердять, що ні у них ні в інших людей, що належали до війська, обвинувачений Матийців ніколи не питав за мобілізаційними картами.

II. 7) Володимира Безкоровайного, студ. мед., Львів, Сушінського 21. 8) Керичного Дмитра, директора кооперативи „Злука", Станиславів, Начальна 12. Поліційне донесення зі Станиславова, поліційні інвіґіляції, як також акт обвинувачення твердять, що в Станиславові приходили до обв. Матийціва якісь підозрілі люди, а саме один улан і якийсь другий „мнимий директор кооперативи". Свідки ствердять, що тим „підозрілим" уланом був свідок ад 7, а тим „мнимим" директором був фактичний директор свідок ад 8.

III. 9) Франца Сітека, сержанта 42. п. п., 10) Володимира Новосельського, сотника 42. п. п., 11) Володимира Крогульського, сотника 42. п. п. — всіх у Білостоці (42. п. п.), на обставину, що свідок ад 9, знаючи заміддування обвинуваченого до військової літератури, сам дав йому зошит з порозумівавчими сигналами летуна з землею. А далі свідки ад 10 і 11, що ствердять, що фактично обв. Матийців незвичайно займувався військовими справами, а свідок ад 11 довгий час намовляв його, щоби лишився при війську і робив військову карієру. Вони також затримали його в канцелярії і не пустили до школи.

IV. 12) Відчитати опінію з дати: Білосток, 27. II. 1926, I. Baony 42. пп. ч. 246/26.

V. 13) Зареквірувати з наукової робітні „Оссолінеум" у Львові і відчитати в „Курієрі Львовскім" з 26. 4. 1926 р. ч. 95 інсерат I. 741, — на обставину: акт обвинувачення закидує між іншим обв. Дзісаві, що він дав свою військову книжочку Іванові Вербицькому, коли цей поїхав до Лодзі. Оборону обвинуваченого, що він ту військову книжочку сгубив, доказує нам найкраще згадане ч. „Курєра Львовского".

VI. 14) Олеся Бабія, редактора „Національної Думки", Praha Smichov, Nadrazni tr. 46 n. (Akc. pivovar). 15. Відчитати „Нац. Думку" — на обставину, що: редактор Олесь Бабій звізвав до себе обвинуваченого Дзісю в метою урегулювати всі адміністраційні справи „Нац. Думки", якої обв. Дзісь був головним кольпортером на цілу Сх. Галичину, Волинь, Полісся і Підляше і що на його поручення фактично Дзісь нелегальною дорогою приїхав до Праги, де цілий час був на утриманні ред. О. Бабія. Відчитання числа „Н. Д." докаже також правдивість оборони Дзісі, що редакція займалася теоретичними військовими справами і що були там поміщені того роду статті, як нпр.: генерала Омеляновича-Павленка: „Думки про еволюцію старшинського вишколу".

VII. 16) Фриндзея Володимира, студ. унів. Косів, „Кутульське Мистецтво", 17) Михайла Куза, Львів, площа св. Духа ч. 1, Скарбова Палата, на обставину, що: правдивою є оборона обв. Дзісі, що вже в гімназії називали його товариші „Коником", а тимсамим ця назва не є ніяким конспіративним псевдом, як це твердить акт обвинувачення.

VIII. 18) а) Відчитати лист Саєвича до Олюнки з дня 24. XII. 1926, на обставину, що: невірна є поліційна [illegible] з дати 23. XII. 1926, що Дзісь був тоді у Львові в товаристві обвинувачених, бо він був тоді в Празі. б) Відчитати лист Дзісі до Дзьобівної, Прага, 9. і 10. I. 1927, на обставину, що Дзісь був тоді у Празі, а тимсамим не міг бути 16. I. 1927 на мнимій конференції У. В. О. у Львові. Лист цей доказує також правдивість оборони Дзьобівної, що Сайкевич писав до Олюнки, отже іншої особи, а не до Дзьобівної.

IX. 19) Відчитати відповідь Кураторії Шкільної Волинської Округи до Станислави Дзьобівної з дати: Рівне, 27. серпня 1927. до ч. 5152/27, на обставину: що правдою є оборона обв. Дзьобівної, що по скінченні семинаря всі її зусилля дістати посаду вже не в Галичині, але навіть поза її межами, були даремні.

X. 2 ) [illegible]: a Tajniki szpieg wstwa czeskiego — Władysław Mergel str 3—4 Do czytelników" b) Organizacja Bojowa, atorga, Rewolucja Rosyjska — Jan Kwapiński, Warszawa 1928, str. 33—36 c) Wierna służba . Wspomnienia uczestniczek walk o niepodległość 1910 – 915. Pod redakcją J. Piłsudskiej M. Richterówny, W. [illegible]iteryńskiej, R. Dąbrowskiej. Warszawa 1927. Główna Księgarnia Wojskowa, str V., a [illegible] Okres przygotowawcz[illegible]: 1. Praca kobiet w Związku Strzeleckim przed wojną, str. 3, . Nasz oddział macierzysty we Lwowie, Krakowie i Warszawie, str 6, 15, 23 3. Oddział wywiad Pierwszej Brygady, str. 8[illegible], 4. Wywia[illegible] w K[illegible] [illegible], str. [illegible] 5. Polska Organiz[illegible]cja Wo[illegible], str. 205, 6. [illegible]ekcja wywiadowcza P.O.W., str. 212, 7. Odd[illegible] W.P., [illegible]r. 245. 8. [illegible] pod[illegible] po dynamit, str. 25[illegible], 9. Jeden z przejazdów po broń, str. 25[illegible], 10. Liga [illegible] str. 251. — на обставину, що в відомому випадку не маємо до діла зі шпіонажею, про яку говорить § 67. к. з., бо § 67. говорить про передачу військових тайн ворогові або чужій державі. На розправі ми чули, що військові відомости збирано — як це дуже справно зазначив свідок Шумський — не для ворога, ні для чужої держави, але для своєї майбутньої армії і держави, на користь своєї української нації. Наведені книжки говорять про те саме, а головно „Верна Служба", нессмертельний монумент для польської жінки-патріотки і революціонерки, де говориться про таку саму працю для своєї майбутньої тоді польської армії і держави, на користь польської нації. Праця та називається там „вивід-ом". Щоби справедливо оцінити ту працю обвинувачених, є конечною річю, щоби присяжні судді познакомилися з тими джерелами революційного духа польської нації. Тільки тоді зможуть вони зрозуміти й оцінити як слід тло, серед якого розігралися всі ті справи, про які говорить акт обвинувачення.

XI. 21) Савицького Яна, інспектора поліції, Львів, Воєвідство, на обставину, чи Українська Військова Організація була на услугах чужої держави і на її „жолді". Справа ця мусить бути поза усякий сумнів виясвена й устійнена. Згадували про це слуханий як свідок інс. Савицький, згадував про це військовий експерт п. сот. Волоцький, але ніхто з них не подав ніяких конкретних і реальних фактів. Тому покликання додатково інсп. Савицького, щоби подав конкретні й неухильні сумнівові факти, що УВО є дійсно на „жолді" чужої держави, є конечним.

## Останні вісти.

### КРІВАВЕ ВІЧЕ.

**Перемишляни,** 27. лютого 1928.

На вічe УНДО, що відбувалося в салі Народнього Дому, вдерлася бойка, зложена з УНС-івців, УПП-істів і „Стшельців", узброєна в колі, палиці та ножі. Вона кинулася на президію віча, ранила голову [illegible] і генерального секретаря УНДО й чолового кандидата на посла з листи ч. 18 на 55. округ п. **Володимира Целевича.** Подробиці про цей напад, зааранжований упіпістами на спілку з УНС-ом і „Стшельцом", подамо завтра.

### ЗНИЖКА ЦІН ПАШПОРТІВ.

**Варшава,** 27. лютого 1928.

На днях появиться розпорядок міністра скарбу у порозумінні з міністром внутр. справ у справі оплат за закорд. пашпорти. Розпорядок обнижує оплати за деякі роди закорд. пашпортів і продовжує речинець важности пільгових закорд. пашпортів на кількаразові виїзди в торг. справах. Оплата за звич. закорд. пашпорт виноситиме 250 зол., за дозвіл на новий виїзд 250 зол., за норм. більшоразовий пашпорт 750 зол., вкінці за торг. пільговий кількаразовий пашпорт з речинцем важним на 1 рік 300 зол. Оплати за інші категорії пільгових пашпортів є незмінені.

### ПРОЦЕС ЧЛЕНІВ „БІЛОР. ГРОМАДИ".

**Вильно,** 27. лютого 1928.

Нині, в четвертім дні розправи членів „Білоруської Громади" всі обвинувачені на питання предсідника відповіли, що не почуваються до вини. На зазив предсідника, щоби говорили по польськи, обв. Тарашкевич відповів, що з принціпіяльних причин говоритимуть лише по білоруськи. Далі заявив Тарашкевич, що основники „Громади" не мали на думці основувати нелегальної організації та що „Громада" ділала в рамцях конституції.

### ЗІРВАННЯ ДИПЛ. ВЗАЄМИН МІЖ АВСТРІЄЮ А ІТАЛІЄЮ?

**Рим,** 27. лютого 1928.

„Пополо д Італія" пише, що тому, що протиіталійські маніфестації в австр. парляменті відбулися за тихою згодою уряду канцл. Зайпля, можливе є зірвання дипл. взаємин між Італією й Австрією.

## НОВИНКИ.

— **Арештування.** Арештованого в суботу кандидата на посла з листи ч. 18 на станиславівський (53) виборчий округ Івана Василишина, учителя з Кунисовець, перевезли з Городенки до тюрми в Коломиї.

— **Заразливі недуги в околицях Львова.** Міський фізикат перестерігає мешканців Львова перед купном харчів у сусідських громадах і селах, де стверджено різні недуги: красуху, віспу, тиф. Є це: Борщовичі, Вайнберген, Замарстинів, Глуховичі, Знесіння, Підлиски Вел., Містки, Винники, Левандівка, Чоловичі, Грибовичі. Молоко із цих сіл треба перезарювати.

— **Свято української народньої пісні в Станиславові,** улаштувала молодь 14. лютого ц. р. в салі „Сокола". З цього приводу пишуть нам: Програму виконав мужеський хор „шісна[д]цятка" й Драм. Секція Наук. Кружка української гімназії. Було воно доказом поважної підготовки й молодечого захоплення виконавців. Хор відспівав 14 нар. пісень: обрядових, побутових і суспільних у гармонізації Кошиця, Леонтовича, Лисенка, Людкевича, Купчинського й Гайворонського та виявив добре зіспівання, правильність дикції, віддиху, ритміки й розуміння твору. Провідник уч. Р. Бурлацький. Між хоровими продукціями були: промова уч. Тарнавського, декламація уч. Кисілевського (Ода до пісні — Купчинського), гітарове сольо нар. мельодій — уч. Жовтяровича й скрипкове сольо С. Костецького („Ноктюрн" — Левицького, „Українська рапсодія" — Безкоровайного) в супроводі фортепяну п. А. Коса. Всі точки виконано з хистом. Свято покінчилось зазивом пр. Войцуна до ширення культу народньої пісні й нац. гимном. Дохід (237 зол.) вислано на дар Кобилянській, Рідну Школу й „Накашіну Освіту". Повторюємо бажання загалу і присутніх, що дирекція „Сокола" повинна би вже раз вглянути в причини світляних дефектів, які захолоджують настрій майже кожного нашого свята.

— **Львівська хроніка.** Арештували львівського галянтерійника Мареля із Сонячної вулиці, що хотів вести сонячне життя при помочі фальшивих банкроцтв. — Торговельний помічник, закоханий безнадійно у модистці Гайнберг постріляв себе [illegible] її на вул. Ненцького. — На вул. Сикстуській найшли в каналі немовля, яке, як підозрівають, підкинула там кавярняна буфетова. — Вломів і арештів було на протязі неділі майже стільки, що він, яких було 18. І скінчились вони не краще: двацятькілька осіб арештували.

— **Повага школи.** М-ство освіти у Варшаві заборонило вчителям мати такі побічні зайняття, що стоять на перепоні виконування їхніх обовязків, кидають тінь на їхню педагогічну чесність бо нарушують повагу цієї професії. Одночасно м-ство заборонило ученицям пудрувати личка і малювати губки.

— **Українська Громада в Парижі** подає до загального відома, що у всяких інформаціях про Францію можна звертатися до Голови Громади Івана Стасі 24 r. e de la Grange aux Belles, Paris X. На відповідь прохається висилати кошти, які можна пересилати теж ріжними українськими книжками.

— **З Українського Університету в Празі.** Український Університет у Празі перейшов з днем 1. січня ц. р. під опіку чсл. міністерства освіти. За час свого іступування в Празі, себ-то від 1921 р., коли то Університет перенісся з Відня до Праги, промувалось в ньому понад 50 осіб на докторів (35 на правничому, 15 на фільософічному факультеті). Промоції в Українському Університеті переводяться на основі чсл. приписів про університетські іспити і промоції. Тепер в Українському Університеті є записаних 310 слухачів, що походять головним чином з Вел. України й Кубані. З видань Українського Університету в Празі занотуємо наукові збірники в честь проф. Стан. Дністрянського і през. Масарика. Тепер приготовляється збірник, присвячений Українському Наук. Конгресові, що відбувся в Празі 1926 р.



— **Рекорди.** Два вигл. боксери Керней і Блек закінчили свої змагання сумним вислідком: один помер в Единбурзі, другий у Саутгемптоні. — Двох молодих бельгійців у Брюселі побились об заклад що перейдуть пішки із Бельгії до Конго через Францію, Італію, Югославію, Болгарію, Туреччину, Сирію та Палестину до долини Нілю. — „Госпроектстрой" у Москві рішив вибудувати хмародер, що статься домом уряду СРСР і де буде саля на 10 тисяч осіб. — У Варшаві арештували двох бандитів Свідерського та Гіліянова, що мають на своїй совісти 10 вбитих осіб. — Статистика каже, що в Москві є 35.000 осіб із прізвищем Іванов, 20.000 із прізвищем Петров, 19.000 Кузнецових і 15.000 Попових. Мабуть і німецькі Маєри та Шульце не в силі видержати такої конкуренції! — В Омській губ., на стації Мішмо жінка Смакова вродила одночасно 4 хлопців. — В Оденбурзі застрілився 22-літній мадяр, гусар Тренчені, тому, що був рудий. З нього так глузували, що життя стало йому нестерпне.

— **Мода вилонжується.** Панії будьте приготовані на рішучу зміну теперішньої моди, себто купуйте більше матерії! Модисті в Парижі та Льондоні пускають цю звістку як першу весняну ластівку, щоби ви, панії, не перемерзли. Ню Порт уже видовжив сукні, закрив коліна та підгруддя. Тип дівчини, що панував над усіма жіночими типами, відступає місце зрілій жінці, яка знає, що закрите ярче має засідів більше принад як відкрите. Для таких піасоть як наше довгі сукні на зимну є справжньою благодаттю для жінок, [illegible] трептичних і [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] віддя, коли з обовязку можна пригадувати [illegible] та жінком, що ми [illegible]

далеко від раю, де можна було ходити у мінімальнім одязі.

— **Як здійснюється ворожба?** У Льондоні помер 72-літній купець Лейтон згідно із ворожбою, яку почув від одної еспанської ворожки 40 літ тому в Севілі. Ця ворожка сказала йому берегтись перед львом. І Лейтон довгі роки на сам вид льва, у звіринці, цирку, а навіть на рисунку, почував, що слабне і тратить рівновагу. Недавно поїхав він до Манчестеру за ділами. У готелевій кімнаті висів образ: Боротьба ловця із львом. Лейтон так схвилювався пригадавши собі ворожбу еспанки, що розтовк образ руками і при цьому поранився. Кілька днів пізніше помер від зараження крови.

— **Світова всячина.** Вибори у Франції відбудуться за 2 місяці: досі є вже 3000 кандидатів на послів. — У Москві є 121.560 безробітних. — На всій території СРСР є 3000 прокажених. — Нар. коміс. освіти Рад. Союзу видав розпорядок, що в шпиталях не вільно виконувати релігійних обрядів. — Всупереч сподіванням, що в Калькуті дійде до демонстрацій індуських націоналістів проти англ. комісії Саймона, демонстрацій не було. — В Італії є 500.000 родин, що має більше як 7 дітей. — Між Францією та Еспанією дійшло до порозуміння в справі Тангеру; коли до порозуміння приступить ще Англія та Італія, Еспанія вернеться до Ліги Націй. — Політехніка Шарльотенбургу надала афганістанському королеві титул д-ра інженерії гоноріс кавза. — У Забайкаллі щез безслідно радянський дослідник Сидоричев. — Державний довг СРСР на 1. лютого 1928 збільшився за останні 4 місяці на 38 проц. і рівняється 881 руб.

— **Мешканці Городецької вулиці** і околиці повитають з приємністю обставину, що наш „Маслосоюз" відчинив при вул. Городецькій ч. 48. свій шестий з черги склеп з набілом у Львові. Кожний з нас знає знамениту якість їхнього десерового масла і здоровельність всего набілу. Взірцева чистота склепу і всеї обслуги дає нам запоруку, що Громадянство підіпре як слід змагання нашої установи.

# З театру.

**(Кооператива Український Театр під дир. Й. Стадника: „Чорна Пантера і Білий Медвідь" в 4 діях В. Винниченка.)**

Одна із тих старих пес сучасної літератури, якої більшість наших сучасників не бачила, постаріла. Чи сама песа теж постаріла? Як для кого. Постаріла вона для тих, що пробують відмолодити себе оперетковою та джезбендом, постаріла для тих, що знають европейську драму навіть сучасну появі цеї песи і для тих, що не мають терпцю слухати занадто молодечих дискусій на тему свободи індивідуальности найвижчих прав мистецтва. А проте російська публика, що давно пережила все те разом із своїми акторами, з захопленням глядила на „Чорну Пантеру" на своїх сценах.

Із численних пес Винниченка, що не мають ніяких виглядів, щоби ожити на сцені, це одна із кращих. Її проблема: конфлікт між обовязком артиста супроти творчої праці і родини не пережилась так скоро як псевдореволюційні принципи нової моралі проповідувані Винниченком з палкістю на тільної програми. Тій песі, що визначається поза фанатичної теми більше нюансів у драматичній техніці, що вніс би в неї без великих труднощів режисер великого европейського театру. Після 2-ої дії авторові не лишається вже напруження на ще дві дії і тому він повинен би свій матеріял вичерпати. Це зовсім одна із головних причин, чому Винниченко зазнав повної невдачі на берлінській сцені. А. Керр поставився до його песи майже нехтуюче. Те, що вражає в нас у ній найбільше це — мова зовсім заскорушена, не есипана такими російськими словами та зворотами, що аж на кріслі підстрибуєш.

Артисти грали майже бездоганно. П. Бенцаль був дуже природний і в деяких місцях зворушував; те саме можна сказати й про пані Кривецьку. Пані Бенцалева мала замало спокусливої кокетливости. Пп. Беделко і Паник достроїлись до головних роль. А проте крім одного п. Рубчака ніхто із наших артистів не чуває про те що їх слова призначені для авдиторії. Дикція не має ніякого пошиніку. У песі Винниченка, де міркування грають таку велику ролю, найкращі аргументи деяких осіб часто пропадають. На цьому тратив загальний тон песи.

Та який не міг бути він при порожнесенькій салі? Управа театру немов на жарт вибрала собі на прем'єру вечір, який прощався з карнавалом трьома балями! Правда, що поза нами баллями лишилась ще неодна сотня інтелігенції. Зате вже двома тузінами гаразд бачили ми директора міських театрів Трацького, який із трьома польськими артистами прийшов у театр прикрашений іменем Винниченка. Що вони думали серед цеї пустирі, краще й не догадуватись...

*Мих. Руд.*

# Дописи.

БЕРЕЖАНИ. (*До уваги на засоби боротьби україн. із своїми противниками.*) В ч. 18 „Ради" з дня 1./2. ц. р. появилася допись з Бережанщини під загол. „Остерунокова інстанція" виписана якимсь читальником, й дописи пишеться, немов би то „д-р В. Бемко адвокат в Бережанах як голова Кружка „Рідної Школи" не лише що не хотів інтервеніювати в справі безправно сконфіскованої збірки з коляди на „Рідну Школу" через коменданта П. П. в Бушу Гжонску, але і відраджував вносити скаргу до суду на грубе поведення п. Гжонскі супроти мене, мовляв „хорото не зачіпайте поліції" і т. д. Як інтересований в цій справі заявляю, що ціла допись і розмова нібито моя з д-ром Бемком є чистою брехнею. Коли прийшов я до канцелярії „Рідної Школи" в Бережанах, хотів я балакати з д-ром Бемком, як головою „Рідної Школи", але його я не застав. За сконфіскованою збіркою інтервеніював в урядах студ. Богдан Бородайко. Зазначую, що допись ціла є не лише брехнею, але очорнюванням та клеветою на чоловіка, який богато більше створив для поступу, чим задурманений читальник з „Ради". До канцелярії д-ра Західного ходив я як до філії „Просвіти" і там зробив я скаргу до суду. Вкінці замічу що за скаргу, чи то за моє заступство в карнім суді в Бережанах канцелярія д-ра Західного дістала винагороду. Зазначити теж мушу і те, що в році 1927. була подібна з колядою справа в тутешнім карнім суді між кількома громадянами з Шумлян як обвинуваченими з одної, а рим. кат. парохом з Б... як обвинителем з другої сторони. Останній хотів побрати збірки на потреби костела. В тім процесі було аж 10 розправ, переслухувано пів села свідків, оборонцем обвинуваченого за туплату д-р В. Бемко з корисним для нього успіхом, але без найменшої заплати. Наводжу цей факт на те, щоби не дозволяти на поширювання наклепів на людей правдивої праці, але не з партійної „рошки".

Бережани, дня 15. лютого 1928.

*Гринько Шагай*, господар у Шумлянах.

# Театри.

„Кооп. Український Театр" під дирекцією Й. Стадника (вул. Шашкевича). Перерва.

**Міський великий театр:**

28-го „Завмерле місто", опера Корнгольда, премієра.

29-го „Гра кохання та смерти", Р. Роллана, премієра.

**Міський „Театр Новин":**

28-го г. 7.3 веч. „Дівчина з Пушти".
29-го г. 7.3 веч. „Дівчина з Пусти".

**Кіна.**

Аполльо: „Червона танечниця".
Лев: „Потвора та дівчина".
Палас: „Графиня Дан шев".
Фільм прага: „Білі ночі".
Casino: „Дощ рож".

# Передвиборчі віча і збори.

**Позір громадяни Городецької дільниці!**

Льокаль Виборчого Комітету Українського Нац. Обєднання на Городецьку дільницю міститься в салі Сокола III., вул. Городецька ч. 95. Урядові години щоденно від 10—12 передпол. і від 4—7 вечером.

**Позір Стрийщина!**

В середу, 29-го лютого відбудеться велике окружне віче в **Дашаві**, на якім промовляти буде кандидат Антін Максимович.

**ОКРУГ 54. (ТЕРНОПІЛЬ).**

Повітове віче УНДО Тернопільщини відбудеться в Тернополі в салі Міщанського Братства в середу 29-го лютого 1928 о год. 12-ій в пол. Промовляють кандидати на послів о. прал. Леонтій Куницький, д-р Степан Баран і п. Антін Кузько. У обох вічах участь селян і сільської та інтелігенції конечна.

**Позір Скільщина!**

В четвер 1. березня відбудеться друге передвиборче віче в **Синевідську Вижнім**. Промовляти буде кандидат Антін Максимович.

**Позір Збаражчина і Новоселиччина!**

Дня 1. березня 1928 р. в четвер відбудеться велике віче УНДО в **Збаражі**.

# Нові книжки і видання.

КНИЖКИ:

*Я. Головний*: Перед сваволі, драма на 4 дії. З революційного життя в Росії. Львів-Тернопіль 1927 р. 192. Накладом вид-ва „Подільська Театральна Бібліотека" в Тернополі.

*Ю. Боршош-Кумятський*: **Весняні квіти**. Збірка поезій, вийшло в серії бібліотеки: „Наш рідний край" в Ужгороді. Нак. вид. 1928. Стор. 7., Форм. 8°.

*Юліян Опільський*: Тінь генетия. Оповідання з 1812 р. Львів 1927. Стор. 292. Форм. 16°.

Kalendarz emigracyjny polskiego Tow. Emigracyjnego na rok 1928. Warszawa 1928. Str. 56. 8°.

Aleksander Blahodir i Adam Falimirski: Fortepian. Jego historja i budowa. Z rysunkami w tekście. Lwów 1928. Nakładem W-wa: „Wiedza muzyczna". Стор. 1 4. Форм. 8°.

Известия отделения русского языка и словесности Академии Наук Союза Советских Социалистических Республик 1927 года. Том XXXII и последний. Ленинград 1927.

# ОПОВІСТКИ.

**Репертуар Нового Українського Театру під дир. П. Карабіневича:**

Залішики:
28. II. Царевич.

Тлусте:
29. II. Пан Твардовський.

Ягольниця:
1. III. Пан Твардовський.
2. III. Вихрест.

Копичинці:
3. III. Царевич.
4. III. Два злодії.

До Театру заангажована артистка Ужгородського Державного Театру п. Левитська. 5 ?



# Подяка.

Почуваюся до обовязку зложити найсердечнішу подяку Вп. п. Д-ру Ф. Нарутові, Львів, вул. Рутовського ч. 3. Мимо шпитального лічення через рік, я не бачив нічого, а щойно Д-р Нарут вирятував мене від цілковитої сліпоти.

Яремче. *Микола Стельмащук.*



За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло", Львів, Ринок ч. 10.